

Διεθνής Εταιρεία Φίλων Νίκου Καζαντζάκη SYNTHESIS Ενημερωτικό Δελτίο

№ 20

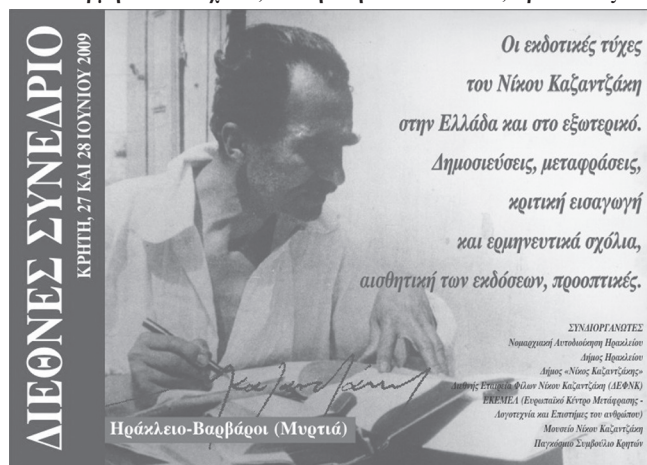
www.amis-kazantzaki.gr

Αύγουστος 2009

ΕΝΑ ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΠΟΥ ΕΙΧΕ ΜΕΓΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

Θέμα:

Οι εκδοτικές τύχες του Νίκου Καζαντζάκη στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Δημοσιεύσεις, μεταφράσεις, κριτική εισαγωγή και ερμηνευτικά σχόλια, αισθητική των εκδόσεων, προοπτικές.

Σάββατο, 27 Ιουνίου 2009, Ηράκλειο

Η κατάσταση των εκδόσεων σήμερα στην Ελλάδα

**Κυριακή, 28 Ιουνίου 2009, Μουσείο Νίκου Καζαντζάκη
Μεταφράσεις των έργων του Νίκου Καζαντζάκη (κατάσταση και ποιότητα των μεταφράσεων, προβλήματα διανομής και αγοραστικής κίνησης, δυνατότητα επανεκδόσεων και νέων μεταφράσεων)**

Συνδιοργανωτές: Διεθνής Εταιρεία Φίλων Νίκου Καζαντζάκη, Νομαρχία Ηρακλείου, Δήμος Ηρακλείου, Δήμος "Νίκος Καζαντζάκης", Παγκόσμιο Συμβούλιο Κρητών, ΕΚΕΜΕΛ (Ευρωπαϊκό Κέντρο Μετάφρασης Λογοτεχνίας, Αθήνα) και Μουσείο Νίκου Καζαντζάκη.

Χορηγοί: Ελληνικό και Ελβετικό Τμήμα της Εταιρείας μας, εφημερίδα *Παρίς* (Ηράκλειο), ξενοδοχεία *Venus Melena* (Χερσόνησος) και *Galaxy* (Ηράκλειο), Παγκόσμιο Συμβούλιο Κρητών, Pegasus Paper Art (Ηράκλειο) και Tyrocreta (Ηράκλειο).

Προσωπικότητες που παρέστησαν: Ευαγγελία Σχημαράκη, Νομάρχης Ηρακλείου, Μανόλης Αλεξάκης, Αντιδήμαρχος Ηρακλείου, Ρούσσο Κυπριωτάκης, Δήμαρχος του Δήμου «Νίκος Καζαντζάκης», Μανόλης Στρατάκης και Γιάννης Σκουλάς, βουλευτές Ηρακλείου του ΠΑΣΟΚ, Γιώργος Αεράκης, Πρόεδρος του Παγκοσμίου Συμβουλίου Κρητών, Μακαριώτατος Ειρηνάιος, Αρχιεπίσκοπος Κρήτης, Άννα Μανουρά, Πρόεδρος της Ένωσης Φιλολόγων Ηρακλείου, Νίκη Τρουλιανού, συγγραφέας, οι υπεύθυνοι της Εταιρείας: Κλεοπάτρα Πρίφτη, Πρόεδρος του Ελληνικού Τμήματος, Claudette Falataki-Muller, επικεφαλής του Ελβετικού Τμήματος, Γεώργιος Στασινάκης, Πρόεδρος της Συντονιστικής Επιτροπής, Σοφία Κανάκη, Σήφης Μιχελουγιάννης και Γιάννης Ευαγγελινάκης, εκπρόσωποι της Εταιρείας αντίστοιχα στους Νομούς Χανίων, Ηρακλείου και Λασιθίου.

Ορισμένοι επώνυμοι, από το χώρο της πολιτικής και της Εκκλησίας, που δεν μπόρεσαν να παραστούν λόγω κωλύματος, απέστειλαν μηνύματα.

Κατά γενική ομολογία, το συνέδριο αυτό είχε μεγάλη επιτυχία. Οι επιστημονικές παρεμβάσεις ήταν υψηλού επιπέδου και μας μετέφεραν πρωτότυπες και πολύτιμες πληροφορίες ως προς τις εκδοτικές τύχες του έργου του Νίκου Καζαντζάκη. Οι ειδικοί μελετητές που μίλησαν στο συνέδριο ή έστειλαν τα κείμενά τους προέρχονταν από τις εξής χώρες: Αυστραλία, Βουλγαρία, Βραζιλία, Γαλλία, Γερμανία, Γεωργία, Ελλάδα, Η. Π. Α., Ισπανία, Καναδά, Κούβα, Νορβηγία,

Νότιο Αφρική, Ουκρανία, Ουρουγουάη, Ρουμανία, Ρωσία, Σερβία, Σουηδία, Χιλή. Με μεγάλη έκπληξη άκουσαν οι ακροατές τα τεράστια προβλήματα που αντιμετωπίζουν η έκδοση ή η επανέκδοση, οι μεταφράσεις και η διακίνηση του έργου του Νίκου Καζαντζάκη, στην Ελλάδα και στο εξωτερικό: Σκιά ενός έργου, θάφτηκε το έργο, ο Γολγοθάς των βιβλίων, πνευματική ομηρεία, δραματική και απαράδεκτη κατάσταση, αδικία, ένας άγνωστος και παρεξηγημένος συγγραφέας: είναι μόνο μερικές από τις διαπιστώσεις των ερευνητών που ακούστηκαν στο συνέδριο. Η ευθύνη αυτής της κατάστασης ανήκει στον κ. Πάτροκλο Σταύρου, ιδιοκτήτη των «Εκδόσεων Καζαντζάκη».

Η κατάσταση των βιβλίων στην Ελλάδα

Δεκάδες κείμενα του Καζαντζάκη, (ποίηση, θέατρο, δοκίμια, άρθρα σε επιθεωρήσεις και στο λεξικό «Ελευθεροδάκη», ταξιδιωτικά, ημερολόγια, αλληλογραφία, χειρόγραφα) παραμένουν ανέκδοτα ή διασκορπισμένα σε δυσεύρετα περιοδικά, εφημερίδες και επιθεωρήσεις. Άλλα βιβλία, μεταξύ των οποίων και η *Οδύσσεια*, δεν έχουν επανεκδοθεί. Εξάλλου, σύμφωνα με έρευνα που πραγματοποίησε η εταιρεία μας σε 67 βιβλιοπωλεία σε 26 ελληνικές πόλεις, απέδειξε ότι υπάρχουν εκεί μερικά μυθιστορήματα του Καζαντζάκη, αλλά όχι τα ταξιδιωτικά του, τα θεατρικά του, η διατριβή για τον Νίτσε, τα μυθιστορήματα *Όφρις και Κρίνο*, *Στα παλάτια της Κνωσού*, *Ο Μέγας Αλέξανδρος* κλπ. Παρόλο που αυτή η απουσία των βιβλίων, καθώς επίσης η έλλειψη εισαγωγικών σημειωμάτων και ερμηνευτικών σχολίων και η παρωχημένη αισθητική τους, αποθαρρύνει ένα μέρος του αναγνωστικού κοινού να αγοράζει βιβλία του μεγάλου Κρητικού, το μεγαλύτερο μέρος του διψάει για τα βιβλία του. Για την κατάσταση που επικρατεί στις πωλήσεις των βιβλίων, ο έχων τα δικαιώματα αρνείται να δώσει σχετικά στοιχεία.

Το συμπέρασμα όπου κατέληξαν οι μετέχοντες στο συνέδριο και το κοινό είναι η επιτακτική ανάγκη να εκδοθούν σύντομα από ένα μεγάλο εκδοτικό οίκο τα Άπαντα του Νίκου Καζαντζάκη (σε σχήμα π. χ. όπως των εκδόσεων της «Pléiade» στη Γαλλία), με εισαγωγικά σημειώματα και ερμηνευτικά σχόλια από ειδικούς μελετητές, σύγχρονη εμφάνιση και αποτελεσματικό δίκτυο διακίνησης.

Οι μεταφράσεις

Η κατάσταση σ' αυτόν τον τομέα είναι δραματική. Δεν γνωρίζουμε τον ακριβή αριθμό των μεταφράσεων. Μερικές από τις πιο γνωστές (οι περισσότερες δεν έχουν γίνει από το πρωτότυπο ελληνικό κείμενο), παρουσιάζουν μεγάλες ελλείψεις (απουσία των προλόγων των συγγραφέα, αφαίρεση ολόκληρων σελίδων του πρωτότυπου...). Υπογραμμίζουμε ότι οι μεταφράσεις στις βασικές γλώσσες έχουν γίνει μόνο μια φορά, εδώ και πάρα πολλά χρόνια, ενώ το έργο του Καζαντζάκη έχει μεταφραστεί ήδη έξι φορές στα αγγλικά. Επισημάνθηκε επίσης ότι οι μεταφράσεις δεν υπάρχουν πια στην Αυστρία, τη Βουλγαρία, τη Δανία, την Ιαπωνία, την Ιταλία, τις Κάτω Χώρες, τη Λετονία, τη Λευκορωσία, το Μαρόκο, το Μεξικό, τη Νορβηγία, τη Νότιο Αφρική, τη Φινλανδία, τη Χιλή. Σε άλλες χώρες βρίσκονται μόνο ένα έως τρία βιβλία: Αυστραλία, Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Ελβετία, Εσθονία, Ηνωμένο Βασίλειο, Η. Π. Α., Τουρκία. Διευκρινίζουμε επίσης ότι εκδοτικοί οίκοι ή ιδιώτες από την Αυστραλία, τη Γερμανία, την Εσθονία, την Ιταλία... έχουν ζητήσει από τον κ. Σταύρου την άδεια να επανεκδώσουν τις υφιστάμενες μεταφράσεις ή να γράψουν καινούριες, αλλά δεν πήραν καμιά απάντηση μέχρι σήμερα.

Επειδή οι «Εκδόσεις Καζαντζάκη» δεν διαθέτουν γραφείο αδειών, ελέγχου της ποιότητας, ούτε και διακίνησης των μεταφράσεων, είναι απαραίτητο να ανατεθεί αυτό το έργο σε ένα σοβαρό φορέα, όπως π.χ. το ΕΚΕΜΕΛ στην Ελλάδα ή ανάλογος οργανισμός στις Η.Π.Α. Τέλος, το ΕΚΕΒΙ θα έπρεπε να λαμβάνει όλες τις μεταφράσεις που εκδίδονται σε ολόκληρο τον κόσμο.

Η επιτυχία του συνεδρίου οφείλεται στους συνδιοργανωτές, στις αρχές, στους εισηγητές, στους δωρητές, στο κοινό, στα μέσα μαζικής ενημέρωσης (και ιδιαίτερα στην εφημερίδα του Ηρακλείου *Παρίς*), και φυσικά στην Τοπική Επιτροπή του νομού Ηρακλείου της Εταιρείας μας, επικεφαλής της οποίας είναι η Σοφία Κανάκη. Τους συγχαιρούμε όλους και τους ευχαριστούμε θερμά.

ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Τόσο κατά τη διάρκεια του συνεδρίου, όσο και μετά από αυτό, διαπιστώσαμε τη βαθυειδίκευση που προκάλεσε αυτή η κατάσταση και που οδήγησε στη σταθερή απόφαση, πέρα από τα νομικά προβλήματα σχετικά με τα κληρονομικά δικαιώματα, να ενεργήσουμε γρήγορα, αποτελεσματικά και συλλογικά ώστε να διασωθεί το έργο του μεγάλου Κρητικού. Παρουσιάζουμε παρακάτω μερικές πρωτοβουλίες.

1. Ψήφισμα (Μορτιά-Βαρβάροι, 28 Ιουνίου 2009)

Όλοι όσοι συμμετείχαμε στο Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο με θέμα τις «Εκδοτικές τύχες του Νίκου Καζαντζάκη» (εισηγητές, ακροατές, οργανωτές), διαπιστώσαμε την τραγική κατάσταση που επικρατεί, σχετικά με τη διάδοση του έργου του Κρητικού συγγραφέα.

- Οι μεταφράσεις των έργων του σε διάφορες γλώσσες, όσες υπάρχουν ακόμα, είναι παλιές και δυσεύρετες, ενώ στις περισσότερες χώρες έχουν εξαντληθεί εδώ και πολλά χρόνια.
- Οι περισσότεροι τίτλοι των βιβλίων του απουσιάζουν από τα βιβλιοπωλεία, όπως διαπιστώνεται από τις εισηγήσεις έγκυρων επιστημόνων και μελετητών, πολλά από τα έργα του παραμένουν ανέκδοτα, ενώ τα χειρόγραφα του και τα άλλα τεκμήρια για τη ζωή και το έργο του, που φυλάσσονται στις «Εκδόσεις Νίκου Καζαντζάκη», είναι δυσπρόσιτα στους ερευνητές.
- Παράλληλα, τα ελάχιστα από τα βιβλία του που κυκλοφορούν στην Ελλάδα στερούνται κριτικών εισαγωγικών σημειωμάτων και ερμηνευτικών σχολίων και είναι παρωχημένη αισθητική, χωρίς καμιά εκδοτική φροντίδα και χωρίς τα στοιχεία αυτά που θα τα καθιστούσαν ελκυστικά στο σημερινό αναγνώστη.

Απαιτούμε

Από κάθε αρμόδιο δημόσιο και ιδιωτικό φορέα, να συμβάλει άμεσα ώστε να σταματήσει η ιδιότυπη ομηρεία του Νίκου Καζαντζάκη, για να συνεχίσει να αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους εκφραστές και εκπροσώπους των ελληνικών γραμμάτων στο παγκόσμιο πολιτισμικό γίγνεσθαι.

2. Παγκόσμιο Συμβούλιο Κρητών

Την 1η Αυγούστου 2009, συνήλθε στο Ρέθυμνο η Τακτική Γενική Συνέλευση του Παγκοσμίου Συμβουλίου Κρητών. Τις εργασίες της χειρέθηκε, μεταξύ άλλων, ο Σήφης Μιχελογιάννης, εκπρόσωπος της Εταιρείας μας, ο οποίος υπογράμμισε τις εξαιρετικές σχέσεις που διατηρούμε με το Συμβούλιο αυτό, καθώς και με τους Συλλόγους Κρητών στην Ελλάδα, στη Δυτική Ευρώπη και ιδιαίτερα στη Γερμανία, στην Αμερική, στον Καναδά και στην Αυστραλία. Με πρόταση του Προέδρου του Συμβουλίου Γιώργου Αεράκη, οι συμμετέχοντες υιοθέτησαν ομόφωνα ένα ψήφισμα, στο οποίο καταγγέλλουν την υπάρχουσα κατάσταση και απαιτούν από κάθε αρμόδιο δημόσιο και ιδιωτικό φορέα να συμβάλει άμεσα ώστε να σταματήσει η ιδιότυπη πνευματική ομηρία του Νίκου Καζαντζάκη, προκειμένου να συνεχίσει να αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους εκφραστές και εκπροσώπους των ελληνικών γραμμάτων στο παγκόσμιο γίγνεσθαι. Με το ίδιο ψήφισμα καλούνται και οι τέσσερις Νομαρχίες της Κρήτης να σταθούν αρωγοί στις προσπάθειές τους για την επίτευξη του σκοπού τους.

3. Ανοιχτή επιστολή προς την Ελληνική Πολιτεία

Πολλοί αναγνώστες του Καζαντζάκη, μεταξύ αυτών διανοούμενοι, πανεπιστημιακοί, καλλιτέχνες, πολιτικοί, πρεσβευτές ελληνισμού κλπ., είχαν την πρωτοβουλία να συντάξουν μian Ανοιχτή Επιστολή προς την Ελληνική Πολιτεία, της οποίας το κείμενο παραθέτουμε παρακάτω. Προκάλεσε και εξακολουθεί να προκαλεί μεγάλο ενδιαφέρον, στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Υπογράψτε και εσείς μέσω της ιστοσελίδας μας στο Internet: www.amis-kazantzaki.gr. Όσες περισσότερες υπογραφές έχουμε, τόσο καλύτερα θα μπορέσει να προωθηθεί το ζήτημα της υπεράσπισης και προώθησης του έργου του Νίκου Καζαντζάκη. Σας ευχαριστούμε από πνιν.

Το Συνέδριο για τις εκδοτικές τύχες του Νίκου Καζαντζάκη, που πραγματοποιήθηκε στην Κρήτη στις 27 και 28 Ιουνίου 2009, έφερε στο προσκήνιο το πρόβλημα της θλιβεράς κατάστασης στην οποία βρίσκονται οι εκδόσεις των έργων του μεγάλου Έλληνα συγγραφέα. 52 χρόνια μετά το θάνατό του, δεν υπάρχουν στα βιβλιοπωλεία –με εξαίρεση μερικά μεγάλα βιβλιοπωλεία της Αθήνας- πολλά από τα σπουδαιότερα έργα του, ενώ είναι πια σχεδόν ανύπαρκτες και οι μεταφράσεις των έργων του στο εξωτερικό. Οι εκδόσεις που κυκλοφορούν όχι μόνο δεν είναι σχολιασμένες –με μια ή δυο εξαιρέσεις-, αλλά και η τυπογραφική τους εμφάνιση είναι απαρχαιωμένη, αντιβαίνοντας στη σύγχρονη αισθητική και τις ανάγκες του σημερινού αναγνώστη. Όσο για τις μεταφράσεις που υπάρχουν ακόμα στο εξωτερικό, πρέπει οπωσδήποτε να αναθεωρηθούν και να αναπροσαρμοστούν, αφού έχουν γίνει συχνά από μεταφραστές που δεν γνώριζαν καλά την ελληνική γλώσσα και περιέχουν, πολλές από αυτές, σοβαρά λάθη ή και ανεπίτρεπτες περικοπές –για

να μη μιλήσουμε και για τις μεταφράσεις που έγιναν από μια άλλη γλώσσα και όχι από το ελληνικό πρωτότυπο. Επιπλέον, είναι εντελώς απαράδεκτο το γεγονός ότι για τα χειρόγραφα του, όσα βρίσκονται σε χέρια ιδιωτών, και κυρίως του κατόχου των πνευματικών δικαιωμάτων του έργου, οι πανεπιστημιακοί και λοιποί ερευνητές δεν έχουν στην ουσία ούτε πληροφορίες, ούτε πρόσβαση, πράγμα που παρεμποδίζει σοβαρά τη μελέτη και διάδοση του έργου του. Ας μην ξεχνάμε επίσης ότι πολλά και σημαντικά κείμενά του παραμένουν ακόμα ανέκδοτα, ελάχιστα από τα ημερολόγια και σημειωματάρια του έχουν δει το φως της δημοσιότητας, ενώ η σπουδαιότερη επιστολογραφία του είναι διάσπαρτη εδώ και εκεί ή παραμένει ακόμα αδημοσίευτη.

Η άστοργη αυτή μεταχείριση που γίνεται στον Καζαντζάκη μας αναγκάζει να απαιτήσουμε την παρέμβαση της Ελληνικής Πολιτείας, Είναι πια καιρός η Πολιτεία να αναλάβει τις ευθύνες της, ώστε το μεγάλο και πολυδιάστατο έργο του να συγκεντρωθεί σε μια συνολική έκδοση ή επανέκδοση που να σχολιάζεται από έμπειρους επιστήμονες και να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της σύγχρονης εκδοτικής αισθητικής. Αυτό θα πρέπει να πραγματοποιηθεί από έναν έγκριτο εκδοτικό οίκο ή κάποιο ίδρυμα, που θα εγγυάται τη σοβαρότητα και την ακρίβεια του εγχειρήματος.

Είμαστε πεπεισμένοι ότι το αίτημά μας είναι και αίτημα όλων των πολυάριθμων αναγνωστών και ειδικών ερευνητών, στην Ελλάδα και σε ολόκληρο τον κόσμο, που αγαπούν το έργο του Καζαντζάκη και ενδιαφέρονται γι' αυτό. Πρέπει επιτέλους η Ελληνική Πολιτεία να καταλάβει ότι δεν επιτρέπεται, για λόγους ιδιωτικών –και εγωιστικών- συμφερόντων, το ελληνικό και διεθνές κοινό να στερείται τη διάθεση, αλλά και τη σωστή παρουσίαση αυτού του έργου. Και είναι εξίσου ανεπίτρεπτη για την πολιτιστική εικόνα της Ελλάδος η εγκατάλειψη –στην κυριολεξία- ενός συγγραφέα που κατόρθωσε με τη μεγαλοσύνη του να γίνει γνωστός στα πέρατα της γης.

4. Παρέμβαση δύο βουλευτών της Κρήτης

Στις 5 Ιουλίου 2009, οι βουλευτές του Ηρακλείου (ΠΑΣΟΚ) Μανώλης Στρατάκης και Γιάννης Σκουλάς υπέβαλαν γραπτές ερωτήσεις στον Υπουργό Πολιτισμού Αντώνη Σαμαρά, όπου ζητούν απάντηση για τα μέτρα που προτίθεται να λάβει ώστε να αντιμετωπιστούν τα προβλήματα που αναφέρονται στο ψήφισμα της Εταιρείας μας και αφορούν στη διάσωση και τη διακίνηση του έργου του μεγάλου Κρητικού συγγραφέα. Ο Υπουργός τους απάντησε στις 24 Ιουλίου 2009. Στην αρχή υπενθύμισε τις ενέργειες που υπηρεσιών του Υπουργείου του και του ΕΚΕΒΙ (Εθνικού Κέντρου Βιβλίου), το 2007 και 2008, για την ανάδειξη και προώθηση του έργου του Νίκου Καζαντζάκη. Αυτές οι πρωτοβουλίες, ιδιαίτερα εκείνες των φίλων μας του ΕΚΕΒΙ, είχαν πράγματι μεγάλη απήχηση. Παρέλειψε όμως να επισημάνει δύο σημαντικά γεγονότα: Το 2007, ο τότε Υπουργός Πολιτισμού ακύρωσε τον εορτασμό του Έτους Καζαντζάκη (που είχε αποκάψει ο ίδιος) και τον αντικατέστησε με τον εορτασμό του Έτους Μαρίας Κάλλας. Στη συνέχεια, ακύρωσε την τελευταία στιγμή το συνέδριο που είχε προγραμματιστεί να διοργανωθεί από κοινού με την Εταιρεία μας στο Πεκίνο το μήνα Δεκέμβριο (βλ. σχετικές πληροφορίες στο ενημερωτικό μας δελτίο *Synthesis*, αρ. 14, Δεκέμβριος 2007). Ωστόσο, το δεύτερο μέρος της επιστολής του είναι ενδιαφέρον, διότι είναι η πρώτη φορά που ένας Υπουργός Πολιτισμού εκφράζεται τόσο ξεκάθαρα πάνω στο ζήτημα Καζαντζάκη. Γράφει λοιπόν: *Κατανοούμε πλήρως το σημαντικό πρόβλημα που απασχολεί τη «Διεθνή Εταιρεία Φίλων Νίκου Καζαντζάκη» σκοπός της οποίας είναι να κάνει γνωστό στην Ελλάδα και το Εξωτερικό το έργο και τη σκέψη του μεγάλου συγγραφέα και στοχαστή Νίκου Καζαντζάκη και συμφωνούμε με την άποψη ότι το τεράστιο έργο του πρέπει να έχει την προβολή που του αξίζει, πλην όμως θεωρούμε ότι το Υπουργείο Πολιτισμού δεν μπορεί να παρέμβει. Και τούτο διότι το έργο του Ν. Καζαντζάκη υπόκειται στο νόμο περί πνευματικών δικαιωμάτων και συνεπώς την ευθύνη γι' αυτό έχουν οι κληρονόμοι του, δεδομένου ότι δεν έχουν παρέλθει 70 χρόνια από το θάνατο του συγγραφέα (1883 - 1957), οπότε το Δημόσιο εκπροσωπούμενο από τον Υπουργό Πολιτισμού θα μπορούσε να ασκήσει εξουσίες προστασίας του έργου του.*

5. Δήλωση του Προέδρου του Μουσείου Νίκου Καζαντζάκη

Στις 25 Ιανουαρίου 1994, ο Γιώργος Γραμματικάκης, τότε Πρύτανης του Πανεπιστημίου Κρήτης, είχε ζητήσει με επιστολή του προς την Ελένη Καζαντζάκη να μεταβιβαστούν τα «Αρχεία Καζαντζάκη» στο Πανεπιστήμιο Κρήτης. Η Ελένη ήταν ανίκανη να απαντήσει λόγω της ηλικίας της (ήταν τότε 91 ετών) και της καταστάσεως της υγείας της. Στη θέση της είχε υποχρέωση να το πράξει ο Πάτροκλος Σταύρου, ο οποίος όμως ουδέποτε απάντησε. Μετά το συνέδριο του Ιουνίου 2009, ο Γιώργος Γραμματικάκης, νυν Πρόεδρος του Μουσείου Νίκου Καζαντζάκη, δημοσίευσε μια δήλωση στην εφημερίδα του Ηρακλείου *Η Τόλη* (19 Ιουλίου 2009), όπου αναφέρει μεταξύ άλλων, τα εξής: *Αυτό είναι ένα μεγάλο πρόβλημα, τα πνευματικά δικαιώματα του έργου του Καζαντζάκη δεν ανήκουν, δυστυχώς, στο Μουσείο όπως θα μπορούσαν να ανήκουν και μία*

από τις ελπίδες μας είναι ότι με τη γενική αίσθηση ότι αυτό πρέπει να λήξει, θα μπορέσει να βρεθεί μία λύση. Δηλαδή, Καζαντζάκης χωρίς πραγματική έκδοση του μεγάλου και πολυδιάστατου έργου του, δεν μπορεί να νοηθεί. Είναι καιρός να το αντιληφθούμε αυτό στην Κρήτη αλλά και στην Ελλάδα ολόκληρη, ότι δεν μπορούμε για χάρη κληρονομικών δικαιωμάτων να στερούμε τον ελληνικό λαό αλλά και το διεθνές κοινό που αγαπά τον Καζαντζάκη από μία ευπρόσφορη παρουσίαση ξανά, του έργου του.

ΜΙΑ ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΑΤΡΟΚΛΑΟ ΣΤΑΥΡΟΥ

Στις 13 Μαρτίου 1994, ο μεταφραστής κ. Gérard Pierrat μας απέστειλε από την Αθήνα μία επιστολή για τον κ. Σταύρου. Την έχουμε ήδη δημοσιεύσει στο Δελτίο μας, αρ. 29, Ιούνιος 1994. Αναδημοσιεύτηκε σε κρητικές εφημερίδες. Στο πλαίσιο της απήχησης του συνεδρίου, κρίνουμε σκόπιμο να τη δημοσιεύσουμε άλλη μια φορά. Είναι χαρακτηριστικό ότι ύστερα από τόσα χρόνια η επιστολή αυτή διατηρεί όλη την επικαιρότητά της.

Οι ταλαιπωρίες του «Μεγαλέξαντρου», εδώ και τρία χρόνια, είναι αποκαλυπτικές της εσκαμμένης βούλησης να σαμποταριστεί η πρόωξη του έργου του Νίκου Καζαντζάκη. Ίδου μία σύντομη περιλήψη. Το 1991, με υπόδειξη της διευθύντριας των εκδόσεων Sorbier, έρχομαι σε επαφή με τις εκδόσεις Flammarion για το ενδεχόμενο της έκδοσης αυτής στη Γαλλία. Η απάντηση είναι αμέσως ευνοϊκή, με την επιφύλαξη της αποδοχής από την επιτροπή ανάγνωσης, και μου ζητούν να έρθουν πάλι σε επαφή με την κυρία Ελένη Καζαντζάκη ώστε να ετοιμαστεί ένα συμβόλαιο. Τηλεφωνώ στους «πληρεξούσιους», και και κο Σταύρου, οι οποίοι μου λένε ότι «δεν υπάρχει κανένα πρόβλημα» και ότι πρόκειται να έρθουν πάλι σε επαφή μαζί μου για να μου το επιβεβαιώσουν. Σιωπή τριών μηνών. Τους τηλεφωνώ άλλη μια φορά. Ναι, υπάρχει ένα πρόβλημα: «η Ελένη δεν θυμάται» αν έδωσε την αποκλειστικότητα των δικαιωμάτων του «Μεγαλέξαντρου» σε έναν λογοτεχνικό πράκτορα, ως περιμένουμε να επανέλθει η μνήμη της. Νέα σιωπή τριών μηνών και νέο τηλεφώνημα εκ μέρους μου: η Ελένη, είναι βέβαιο, δεν θυμάται, παρά τις επίμονες προσπάθειες. Ο κύριος Σταύρου θα κάνει έρευνες στα αρχεία της Γενεύης. Αυτή η κωμωδία της «έρευνας» θα διαρκέσει πάνω από ένα χρόνο, διακοπόμενη από την προβολή διαφόρων επιχειρημάτων σχετικά με την κατάσταση υγείας του ζεύγους, της Ελένης, με την κατάσταση στην Κύπρο κλπ., για να δικαιολογηθεί η αργοπορία. Στα τέλη του 1992, ύστερα από ένα από τα πάμπολλα τηλεφωνήματα εκ μέρους μου, μου λένε ότι «δεν υπάρχει πιθανώς πρόβλημα για τα δικαιώματα, ο Flammarion μπορεί να στείλει ένα συμβόλαιο». Γράφω με αυτή την έννοια στον Παρισινό εκδότη, ο οποίος εντομεταξύ είχε αρχίσει, δικαίως, να ανυπομονεί και είχε αναγκαστεί να βγάλει από το πρόγραμμά του το βιβλίο. Και ξαφνικά, κανένα νέο από τον Flammarion. Σκέφτομαι ότι, κουρασμένος, παραιτήθηκε από την έκδοση αυτή. Αλλά όχι! Τον Νοέμβριο 1993, προς μεγάλη μου έκπληξη, λαμβάνω από αυτόν ένα είδος έκκλησης για βοήθεια: παρά την αποστολή επανειλημμένων επιστολών συνοδευόμενων από ένα συμβόλαιο για τους Σταύρου, δεν μπόρεσε ποτέ να επιτύχει μία απάντηση. Τηλεφωνώ ξανά στους «πληρεξούσιους», ισχυρίζονται ότι δεν έλαβαν τίποτα, πράγμα που δεν ευσταθεί καθόλου. Ζητώ από τον Flammarion να μου στείλει ένα αντίγραφο του συμβολαίου τους που θα τους το πάω εγώ ο ίδιος για να το υπογράψουν. Αυτό γίνεται μερικές ημέρες πριν από τα Χριστούγεννα. Τους βλέπω τότε για πρώτη φορά. Θερμή υποδοχή, «καμήνε κυρία Pierrat, αυτή η υπόθεση καθυστέρησε πολύ». Αλλά δεν υπογράφουν: πρέπει να μελετήσουν το συμβόλαιο! Επειδή διαμαρτυρήθηκε, για να με κάνει μάρτυρα της «καλής πίστης» του, ο κύριος Σταύρου τηλεφωνεί επί παρουσία μου στον Flammarion και παίρνει ραντεβού για τις αρχές Ιανουαρίου 1994. Θα πάει ο ίδιος να υπογράψει το συμβόλαιο επιτόπου. Βεβαίως, δύο μήνες αργότερα, το ραντεβού δεν έχει πραγματοποιηθεί ακόμα, πέσανε και πάλι εμπόδια, και αυτή τη φορά το συμβόλαιο κρίνεται «ελάχιστα κανονικό» (ενώ πρόκειται για τυπικό συμβόλαιο που προβλέπεται από τη γαλλική νομοθεσία). Θα προσθέσω τέλος ότι κατά τη διάρκεια των τελευταίων τριών ετών, όπου ένας από τους τέσσερις μεγάλους Γάλλους εκδότες και ένας μεταφραστής έστειλαν τόσες πολλές επιστολές και έκαναν τόσα πολλά τηλεφωνήματα, οι Σταύρου ούτε μια φορά δεν απάντησαν γραπτώς ούτε τηλεφωνικώς.... Η τεχνική του τοίχου. Και όταν τους σπρώχνουμε στα χαρακώματά τους, κάνουν φαινομενικές παραχωρήσεις που ισοδυναμούν με παρελκυστικούς μακιαβελικούς χειρισμούς. Μου φαίνεται ότι η κοινή γνώμη και οι φίλοι του Καζαντζάκη θα έπρεπε να τεθούν σε συναγερμό για το άδικο που έτσι γίνεται στο έργο, γιατί η περίπτωση μου δεν είναι ασφαλώς η μόνη.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

• Η Κατερίνα Βαθρακογιάννη, μεταπτυχιακή φοιτήτρια στο Πανεπιστήμιο του Birmingham, ετοιμάζει, υπό την εποπτεία του καθηγητή Δημήτρη Τζόβα, διδακτορική διατριβή με θέμα τις εργασίες για τις βιογραφίες που έχουν γραφτεί από γυναίκες πάνω στον Καζαντζάκη.

ΑΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

“LE REGARD CRETOIS”

Το τεύχος 34 –Δεκέμβριος 2007- της επιθεώρησής μας θα δημοσιευτεί πριν το τέλος αυτού του έτους. Για πρώτη φορά, τα τεκμήρια και τα κείμενα του Νίκου Καζαντζάκη θα δημοσιευτούν στα γαλλικά, στα ελληνικά, στα αγγλικά και στα ισπανικά. Οι μελέτες και οι έρευνες θα δημοσιεύονται στη γλώσσα που γράφτηκαν. Ελπίζουμε να δημοσιεύσουμε το 2010 τα τεύχη 35 –Δεκέμβριος 2008- και 36 –Δεκέμβριος 2009. Ευχαριστούμε τα μέλη και τους συνδρομητές μας για την κατανόησή τους.

ΤΜΗΜΑ ΑΡΓΕΝΤΙΝΗΣ

Από τον Μάιο 2009, το Τμήμα αυτό, σύμφωνα με το Καταστατικό της Εταιρείας, έχει τεθεί υπό την εποπτεία της Συντονιστικής Επιτροπής. Μόνο αυτό το κεντρικό όργανο της Εταιρείας έχει το δικαίωμα να εκφράζει τις απόψεις αυτού του Τμήματος.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΒΡΑΖΙΛΙΑΝΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Ίδρύθηκε τον Αύγουστο 2003, με πρωτοβουλία της κυρίας Isis Borges Belchior da Fonseca, καθηγήτριας κλασικής φιλολογίας (αρχαίων ελληνικών) και Πρέσβειρας του Ελληνισμού, η οποία πρώτη εισήγαγε τη νεοελληνική γλώσσα στο Πανεπιστήμιο του Σάο Πάολο. Έχει μεταφράσει επίσης τον *Φτωχούλη του Θεού* στα πορτογαλικά. Το Διοικητικό Συμβούλιο αποτελείται από τους εξής: Isis Borges Belchior da Fonseca, επίτιμη Πρόεδρο, Marisa Ribeiro Donatiello, καθηγήτρια αρχαίων ελληνικών, Πρόεδρο, Constança Marcondes César, καθηγήτρια φιλοσοφίας, Αντιπρόεδρο και Monique Bouffis, εκπαιδευτικό, Γραμματέα. Πρόκειται για ένα από δυναμικότερα Τμήματα της Εταιρείας, διότι διοργανώνει τουλάχιστο δύο εκδηλώσεις το χρόνο, που είναι πάντα υψηλού επιπέδου. Επιπλέον, από πέρυσι, αφιερώνει το μεγαλύτερο μέρος των δραστηριοτήτων της στην παρουσίαση του έργου του Νίκου Καζαντζάκη στους νέους Βραζιλιάνους, και ιδιαίτερα σε όσους φοιτούν σε δημόσια σχολεία. Είναι σημαντική και συναρπαστική δουλειά, αφού αυτοί οι νέοι γίνονται με τη σειρά τους υποστηρικτές του έργου του μεγάλου Κρητικού. Όλες αυτές οι δραστηριότητες, και ιδίως εκείνες που πραγματοποιήθηκαν με την ευκαιρία της 50ής επετείου από το θάνατο του Νίκου Καζαντζάκη και της 20ής επετείου από την ίδρυση της Εταιρείας μας, έχουν καταχωρηθεί σε διάφορα τεύχη του *Synthesis*. Το πρόβλημα γι' αυτό το Τμήμα, ίδιο με το πρόβλημα και άλλων Τμημάτων, είναι η έλλειψη βιβλίων του Νίκου Καζαντζάκη οφειλόμενη στις ατιέες που αναφέρθηκαν στο συνέδριο της 27ης και 28ης Ιουνίου 2009. Άλλωστε, η Marisa Ribeiro Donatiello προβάλλει διεξοδικά το πρόβλημα αυτό στη σχετική έκθεσή της.

ΓΕΓΟΝΟΤΑ

Αμερική

- **Βραζιλία, Σάο Πάολο, 12 Σεπτεμβρίου:** προβολή της όπερας *Τα Ελληνικά Πάθη* του Bohuslav Martinu, βασισιμένης στο μυθιστόρημα του Νίκου Καζαντζάκη *Ο Χριστός Ξανασταυρώνεται*.
- **Η.Π.Α., Σικάγο, 24 Σεπτεμβρίου:** διάλεξη του Γιώργου Στασινάκη με θέμα *Ο Καζαντζάκης και η Κρήτη*. Συνδιοργανωτές: ΔΕΦΝΚ και Σύλλογος Κρητών.
- **Ισημερινός:** με την εγγραφή ενός νέου μέλους από το Guayaquil, η Εταιρεία μας λειτουργεί τώρα πιά σε 108 χώρες.
- **Καναδάς, Τορόντο: 7 Ιουνίου,** πολύ επιτυχημένη διάλεξη του καθηγητή Ανδρέα Πουλακίδα, από την Αριζόνα (Η.Π.Α.), γύρω από τα μυθιστορήματα του Νίκου Καζαντζάκη. Συνδιοργανωτές: Τμήμα Τορόντο της ΔΕΦΝΚ, Παναμακεδονικός Σύλλογος του Οντάριο και Σύλλογος Κρητών του Τορόντο. Ο Γεώργιος Στασινάκης θα δώσει διαλέξεις με θέμα *Η ελληνική ταυτότητα του Καζαντζάκη* στις εξής πόλεις: **Τορόντο, 20 Σεπτεμβρίου,** με την ευκαιρία της 100ής επετείου της Ελληνικής Κοινότητας του Τορόντο. Συνδιοργανωτές: τοπικό Τμήμα της Εταιρείας, υπηρεσία παιδείας της Ελληνορθόδοξης Αρχιεπισκοπής, Σύλλογος Εκπαιδευτικών Ελληνικής Γλώσσας του Οντάριο, υπηρεσία παιδείας της Ελληνικής Κοινότητας του Τορόντο, Σύλλογος Κρητών του Τορόντο, Παναμακεδονική του Οντάριο. **Οτάβα, 21 Σεπτεμβρίου:** συνδιοργανωτές, η Εταιρεία, το Γραφείο Τύπου της Ελληνικής Πρεσβείας και ο Μορφωτικός Σύλλογος “Παρνασσός”. **Μόντραελ, 2 Οκτωβρίου:** διοργάνωση, υπό την αιγίδα του Γενικού Προξένου της Ελλάδος, από την Εταιρεία, την Ελληνική Κοινότητα και το Σύλλογο Κρητών. Το τοπικό Τμήμα της Εταιρείας θα διοργανώσει *Ημερίδες Καζαντζάκη* στο **Granby: 25, 27, 28 και 30 Σεπτεμβρίου,** στο **Richelieu** και **St-Hyacinthe: 29 Σεπτεμβρίου:** διαλέξεις του Γεωργίου Στασινάκη, αναγνώσεις, μουσική, ραδιοφωνικές και τηλεοπτικές εκπομπές, ομιλίες προς τους μαθητές. Ένα μεγάλο ευχαριστώ στη Monique Arbour, Πρόεδρο του Τμήματος και σε όλη την ομάδα της για αυτό το εξαιρετικό πρόγραμμα. **Μόντραελ, 3 Οκτωβρίου:** ομιλία του Γιώργου Στασινάκη στο ελληνικό σχολείο.

- **Κολομβία, Μπογκοτά, 30 Απριλίου:** 70 άτομα παρέστησαν στην προβολή της ταινίας *Zorba the Greek*. Επακολούθησε συζήτηση. Κατόπιν οι φοιτητές της καθηγήτριας Μαρίας Κάβουρα παρουσίασαν τις εργασίες τους για τον Νίκο Καζαντζάκη. Το κοινό εντυπωσιάστηκε!
- **Κούβα, Αβάνα, 8 - 12 Οκτωβρίου:** διάλεξη του Miguel Castillo Didier, επίτιμου καθηγητή και ιδρυτή του Χιλιανού Τμήματος της Εταιρείας μας, για τον Νίκο Καζαντζάκη.
- **Χιλή, Σαντιάγο, 7 Αυγούστου:** πάνω από 50 ακροατές -μεταξύ των οποίων και η κυρία Πρέσβης της Ελλάδος- παρέστησαν στη διάλεξη του καθηγητή Roberto Quiroz με θέμα *Ο Καζαντζάκης, η Κωνσταντινούπολη και ο Μοριάς*.

Ασία

- **Αζερμπαϊτζάν, Μπακού, 18 Μαΐου 2009:** ο Γεώργιος Στασινάκης έδωσε δύο διαλέξεις στο Σλαβικό Πανεπιστήμιο, με θέμα: *Νίκος Καζαντζάκης: Ένας Έλληνας συγγραφέας στο Αζερμπαϊτζάν*. Συνδιοργανώθηκαν: με την Ελληνική Πρεσβεία και το Τμήμα Νεοελληνικών του Σλαβικού Πανεπιστημίου. Το κοινό ανακάλυψε ένα μεγάλο συγγραφέα και φίλο αυτής της χώρας. Υπενθυμίζουμε ότι ο Νίκος Καζαντζάκης επισκέφτηκε το Αζερμπαϊτζάν το 1927 και το 1928 (τη δεύτερη φορά με την σύντροφό του Ελένη Σαμίου). Με την ευκαιρία αυτής της εκδήλωσης, ο Γεώργιος Στασινάκης είχε μία συγκινητική συνάντηση με μέλη της Ελληνικής Κοινότητας του Μπακού.
- **Ισραήλ, Τελ Αβίβ, 10 Ιουλίου:** μια πολύ συμπαθητική εκδήλωση στην κατοικία του Πρεσβευτή της Ελλάδος, με συμμετοχή μελών της Εταιρείας μας και της Ελληνικής Πρεσβείας και άλλων διανοούμενων. Ο Daniel Daliot, Πρόεδρος του Ισραηλινού Τμήματος της Δ.Ε.Φ.Ν.Κ., μίλησε για τον *Επαναστατισμό το 1919 από τον Καζαντζάκη των Ελλήνων του Καυκάσου* και η Despina Schirmeister, μεταφράστρια στα εβραϊκά του μυθιστορήματος *Οφεις και Κρίνο*, εξήγησε με ποιον τρόπο εργάστηκε για τη μετάφραση. Η βραδιά έκλεισε με ανάγνωση από την προαναφερόμενη και τον εκδότη της Chaim Pessah αποσπασμάτων της μετάφρασης.
- **Νότιος Κορέα, Σεούλ, τέλος Οκτωβρίου:** δεύτερο συνέδριο για το μυθιστόρημα του Νίκου Καζαντζάκη *Βίος και Πολιτεία του Αλέξη Ζορμπά*. Διοργανώνεται από το Τμήμα Νεοελληνικών του Πανεπιστημίου Hankuk και την Εταιρεία μας. Τα συγχαρητήριά μας στον Jeawon Yu, καθηγητή και Πρόεδρο του Τμήματος, καθώς και στα 40 μέλη μας.

Αφρική

- **Μαρόκο, Τετουάν, 4 Μαΐου:** 145 μαθητές λυκείου και φοιτητές της Φιλολογικής Σχολής είχαν την ευκαιρία να ανακαλύψουν το έργο του Νίκου Καζαντζάκη, μέσα από την προβολή ενός ντοκιμαντέρ, την ανάγνωση αποσπάσματος του μυθιστορήματος *Βίος και Πολιτεία του Αλέξη Ζορμπά* και τη διάλεξη του γεωργίου Στασινάκη με θέμα *Οι σχέσεις του Νίκου Καζαντζάκη με τον Αραβο-μουσουλμανικό κόσμο*. Επακολούθησε συζήτηση. Οφείλουμε με την επιτυχία αυτή στους νέους Μαροκινούς, στον Πρόεδρο του Μαροκινού Τμήματος Abdelaziz Sbai και στον διευθυντή του Γαλλικού Ινστιτούτου του Τετουάν Mikael Mohamed.
- **Αίγυπτος και Σουδάν, Ιανουάριος 2010:** θα πραγματοποιηθούν εκδηλώσεις στην *Αλεξάνδρεια* στο *Κάιρο* και στο *Χαρτούμ*.

Ευρώπη

- **Αυστρία, Βιέννη, 18 Ιουνίου 2009:** εξαιρετική διάλεξη του καθηγητή Bert Groen, Προέδρου του Αυστριακού Τμήματος της Εταιρείας, με θέμα την *Ασκητική*. Ο Πρέσβης της Ελλάδος κ. Παναγιώτης Ζωγράφος χαιρέτισε αυτή την εκδήλωση που συνδιοργανώσαμε με την Ελληνική Πρεσβεία και το Αυστριακό Κέντρο Λογοτεχνίας. Ευχαριστούμε τους συνδιοργανωτές και ιδιαίτερα την Κατερίνα Πετράκη, υπεύθυνη πολιτιστικών υποθέσεων της Ελληνικής Πρεσβείας, για τη βοήθειά τους.
- **Βαλτικές Χώρες,** Χάρη στα μέλη μας, στις Πρεσβείες της Ελλάδος και της Γαλλίας (Μορφωτικές υπηρεσίες), καθώς και στα Πανεπιστήμια -τους ευχαριστούμε όλους θερμά-, ο Γεώργιος Στασινάκης θα δώσει έξι διαλέξεις στις εξής πόλεις: *Βλίννος, 23 Νοεμβρίου, Ταλίν, 25 Νοεμβρίου, Tartu, 27 Νοεμβρίου, Ρίγα, 30 Νοεμβρίου*.
- **Βέλγιο, Βρυξέλλες, 22 Ιουνίου 2009:** Παρουσία εκλεκτού ακροατηρίου, ο Γεώργιος Στασινάκης έδωσε διάλεξη με θέμα *Η ελληνική ταυτότητα του Νίκου Καζαντζάκη*. Συνδιοργανωτές: Δ.Ε.Φ.Ν.Κ., Cercle hellénique d'études modernes (Kyklos) et Périple, Arts et lettres helléniques. Τους ευχαριστούμε όλους θερμά.
- **Γαλλία, Νήσος Ουεσάν, Βρετάνη, 19-23 Αυγούστου, Διεθνής Έκθεση Νησιωτικού Βιβλίου:** εξαιρετικές και πολύ επιτυχημένες ημερίδες που διοργανώθηκαν από την Association culture, arts et lettres des îles. Πολλές εκθέσεις θύμισαν τη ζωή και το έργο του Νίκου Καζαντζάκη. Ο Χρίστος Σανταμούρης και η Jenny Goethals εξέθεσαν τα έργα τους, χαρακτηριστικά και γλυπτά. Διάλεξη του Γεωργίου

Στασινάκη με θέμα *ο Νίκος Καζαντζάκης και το νησί της Κρήτης*. Ανάγνωση από τον Zygmunt Blazinsky, ηθοποιό, Πρόεδρο του Γαλλικού Τμήματος της Δ.Ε.Φ.Ν.Κ., αποσπασμάτων των έργων: *Αναφορά στον Γκρέκο, Οδύσσεια, Ασκητική, Ο φωτογούλης του Θεού, Οφεις και κρίνο, Ο βραχόκοιτος, Βίος και πολιτεία του Αλέξη Ζορμπά, Οι αδερφοφάδες, Ταξιδεύοντας-Ρουσία*. Η ανάγνωση αυτή έλαβε χώρα στο μαγευτικό περιβάλλον του Musée des Phares et Balises. Μια βιντεοταινία για τη ζωή του μεγάλου Κρητικού συμπλήρωσε αυτές τις Ημερίδες. Πολλοί είναι οι επισκέπτες που υπέγραψαν την *Ανοιχτή επιστολή στην Ελληνική Πολιτεία*, όπου της ζητούν να πράξει ό,τι είναι αναγκαίο για την όσο γίνεται πιο σύντομη έκδοση, επανέκδοση και μετάφραση όλου του τεράστιου έργου του. • **Caen, 13 Νοεμβρίου:** Συνέδριο με θέμα *Ο Καζαντζάκης και η Ρωσία*, με την συμμετοχή των: Michel Niqueux, καθηγητή του Πανεπιστημίου της Caen, Αθηνάς Βουγιούκα, Γεωργίου Στασινάκη και Δημήτρη Μολύβδη, βοηθού καθηγητή στο Πανεπιστήμιο της Caen. • **Παρίσι, 18 Νοεμβρίου:** διάλεξη της Αθηνάς Βουγιούκα, με θέμα *Ο Καζαντζάκης και η φύση*.

- **Ελβετία, Λοζάνη.** Το Ελβετικό Τμήμα προετοιμάζει για το φθινόπωρο μια εκδήλωση σε συνεργασία και με άλλους συλλόγους.
- **Ελλάδα, Αθήνα, 22 Οκτωβρίου:** διάλεξη του Δημοσθένη Αγραφιώτη, ποιητή, καλλιτέχνη διαμέσων και Ομότιμο Καθηγητή Κοινωνιολογίας, με θέμα *Ο Καζαντζάκης, η Κίνα και η Ιαπωνία. Ηράκλειο, 26 Οκτωβρίου:* τρισάγιο στον τάφο του Καζαντζάκη και διαλέξεις-συζητήσεις με θέμα *Οι σγέσεις του Καζαντζάκη με την Έλλη, τη Γαλάτεια και το Λευτέρη Αλεξίου*. Συμμετέχουν η Ελπίνη Νικολοδάκη-Σουρή, επικουρή καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Κρήτης, η Βασίλικη Τσαγκάρη, καθηγήτρια φιλόλογος και ο Γιώργος Στεφανάκης, δικηγόρος και συγγραφέας. Συντονίστρια: η Σοφία Κανάκη, καθηγήτρια φιλόλογος. Η εκδήλωση τελεί υπό την αιγίδα της Νομαρχίας Ηρακλείου και του Δήμου Ηρακλείου. Ο Γεώργιος Στασινάκης θα δώσει διαλέξεις στις εξής πόλεις: *Σπάρτη, 17 Οκτωβρίου* (με το Σύλλογο Κρητών), *Καλαμάτα, 10 Οκτωβρίου, Αθήνα, 20 Οκτωβρίου* (με τη Νέα Ελβετική Εταιρεία), *Ρέθυμνο* (με το Λύκειο Ελληνίδων), *Σύρος, 29 Οκτωβρίου* (με το Σύλλογο Κρητών).
- **Ρουμανία.** Το τεύχος 32, 14 Αυγούστου 2009, της επιθεώρησης *România literară* περιέχει ένα άρθρο της Elena Lazar, εκδότριας και μεταφράστριας, μέλους της Συντονιστικής Επιτροπής της Εταιρείας, σχετικά με το συνέδριο στην Κρήτη για τις *Εκδοτικές τύχες του Νίκου Καζαντζάκη*.
- **Σουηδία, Στοκχόλμη, 31 Μαΐου 2009:** πολύ ενδιαφέρονσα διάλεξη του Ξενοφώντος Παγκαλιά, Προέδρου του Τοπικού Τμήματος της Εταιρείας, με θέμα *Οι Σουηδικές μεταφράσεις των έργων του Νίκου Καζαντζάκη*.

Ωκεανία

- **Αυστραλία, Μελβούρνη, 4 Μαΐου 2009:** πάνω από 200 ακροατές, μεταξύ των οποίων και ο Γενικός Πρόξενος της Ελλάδος κ. Χαράλαμπος Σαλαμάνης, παρέστησαν στην πρώτη εκδήλωση του νεοσύστατου Τμήματος της Μελβούρνης της ΔΕΦΝΚ, Πρόεδρος του οποίου είναι ο Χρίστος Φίφης, επίτιμος καθηγητής πανεπιστημίου. Μετά την προβολή ενός ντοκιμαντέρ για τον Καζαντζάκη, ακολούθησε εμπεριστατωμένη διάλεξη του καθηγητή Κώστα Βίτσου, με θέμα *Ο Καζαντζάκης και ο Θεός*. Συγχαρητήρια σε όλη την ομάδα της Μελβούρνης! Διαλέξεις στο *Σίδνεϊ, 24 Ιουνίου*. Ο Adrian Kazas με θέμα *Ο Καζαντζάκης και η Ασκητική*. **5 Σεπτεμβρίου:** Ο Κώστας Βίτσος με θέμα *Ο Θεός του Καζαντζάκη, μια φιλοσοφική προσέγγιση*. **26 Σεπτεμβρίου:** Η Ερασμία Παπαγεωργίου με θέμα: *Τα συμπόσια του Καζαντζάκη και του Πλάτωνα*. Επισημένονομα επίσης τη διήλωση έκδοση του τεύχους 23 (Αύγουστος 2009) του *Deltari*, δελτίου του Τμήματος. **Brisbane, 2 Οκτωβρίου:** διάλεξη του Βρασίδα Καράλη, καθηγητή νεοελληνικών στο Πανεπιστήμιο του Σίδνεϊ, με θέμα *Αλέξης Ζορμπάς, διαφορά από το βιβλίο και την κινηματογραφική ταινία*. Συνδιοργανωτές: Τοπικό Τμήμα της Εταιρείας, Πανεπιστήμιο του Κούνισλαντ, Ελληνική Κοινότητα και Αδελφότητα Κρητών.

ΘΑΝΑΤΟΙ

Πληροφορηθήκαμε με λύπη μας το θάνατο του Σπύρου Καββαδία, μέλους του Βραζιλιανού Τμήματος, της Ifo Schnack-Kamara, μέλους του Βελγικού Τμήματος και της Καίτης Λαμπριανίδη, μέλους του Κυπριακού Τμήματος. Απευθύνουμε στις οικογένειές τους τα θερμά μας συλλυπητήρια.

© SYNTHESIS, ενημερωτικό δελτίο. Δημοσιεύεται από τη Συντονιστική Επιτροπή της Διεθνούς Εταιρείας Φίλων Νίκου Καζαντζάκη, τρεις φορές το χρόνο, στα αγγλικά, γαλλικά, ελληνικά (Αθηνά Βουγιούκα, Βούλα), ισπανικά, πορτογαλικά και ρωσικά. Μακέτα: Michel Comte. Σκίτσος: Τάκης Καλμούχος. Dépôt légal, αρ. 20, Αύγουστος 2009. ISSN 1764-6103. Διευθύντρια έκδοσης: Yvette Renoux-Herbert (Παρίσι). Ταχυδρομική διεύθυνση: B.P. 45, 01633 Saint-Genou-Pouilly Cedex, France. Τιμή: 1 ευρώ. FAX: ++4122 782 43 18. E-mail: georges.stassinakis@vtxmail.ch